

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/8916,IPN-na-Zamku-Krolewskim-Wystawa-Wygnancy-Warszawa-6-sierpnia-15-wrzesnia-2013.html>
21.05.2024, 22:00

IPN na Zamku Królewskim. Wystawa „Wygnańcy” - Warszawa, 6 sierpnia - 15 września 2013

IPN na Zamku Królewskim

Pamięć jest wspólna

We wtorkowe popołudnie 6 sierpnia Instytut Pamięci Narodowej podpisał umowę z Zamkiem Królewskim w Warszawie. Stało się to w Sali Poselskiej Zamku przy okazji otwarcia wystawy „Wygnańcy”, którą od wczoraj do 15 września można oglądać na Dziedzińcu Wielkim Zamku.

Czteroletnia umowa, przewidująca stałą obecność IPN na Zamku, została podpisana przez prezesa IPN, dra Łukasza Kamińskiego i wicedyrektora Zamku Królewskiego dra Przemysława Mrozowskiego w obecności podsekretarza stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego dr Małgorzaty Omilanowskiej.

Przed podpisaniem szefowie obu instytucji w krótkich wypowiedziach podzieli się refleksją o znaczeniu umowy. Obaj nawiązywali do znaczenia pamięci – materialnej i duchowej – w życiu narodu i społeczeństwa. – Przystępujemy do działania na rzecz dobra wspólnego – powiedział dr Kamiński. – Nie wyobrażam sobie lepszego miejsca w Polsce dla otwarcia takiej wystawy niż Zamek Królewski. We wskrzeszonych murach będziemy przypominać o ludziach, po których nie miał pozostać żaden ślad – dodał. Pamięć jest jedna, bez niej nie ma tożsamości – podkreślił dr Mrozowski z Zamku.

Radość z podpisanej umowy wyraziła

mzamedia.pl

wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego
dr Małgorzata Omilanowska. - Ważne jest, żeby
troska o pamięć była jak najszerzej
popularyzowana - powiedziała.

Urban**INFO**.tv

Wystawa przypomina o deportacjach i wysiedleniach, jakie spotkały miliony Polaków w trakcie II wojny światowej. Podejmuje także temat powojennych migracji ludności. Na ekspozycję składają się fotografie z archiwów Instytutu Pamięci Narodowej oraz zbiorów prywatnych.

Premiera wystawy „Wygnańcy” miała miejsce 4 marca 2008 r. w Parlamencie Europejskim w Brukseli; następnie pokazywana była także we Francji i w Niemczech. Jej autorami są, między innymi, Kazimierz Wóycicki, Agnieszka Rudzińska, Łukasz Kamiński, Andrzej K. Kunert, Anna Piekarska i Paweł Rokicki.

* * *

Jeszcze przed wybuchem wojny Niemcy zaplanowali wysiedlenia Polaków, mając na celu zdobycie przestrzeni życiowej (Lebensraum). Realizację tego planu agresorzy rozpoczęli podczas działań wojennych we wrześniu 1939 r. Łącznie z inkorporowanych terytoriów wypędzono ponad 900 tys. Polaków. Na ich miejsce sprowadzono osadników niemieckich.

W tym samym czasie władze sowieckie przeprowadziły cztery wielkie akcje deportacyjne, w wyniku których w głąb ZSRS przesiedlono ponad 320 tys. obywateli polskich. W 1941 r., po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej, wszystkie ziemie polskie znalazły się pod niemiecką okupacją. Opracowano wówczas Generalny plan wschodni (Generalplan Ost), który zakładał wysiedlenie z Europy większości narodów słowiańskich, w tym Polaków. Tych dalekosiężnych planów nie zrealizowano w całości, podejmowano jednak próby. Ich symbolem pozostaje wysiedlenie mieszkańców Zamojszczyzny, rozpoczęte w listopadzie 1942 r. Podczas tej akcji deportowano ponad 110 tys. Polaków. Na ich miejsce sprowadzono 12 tys. osadników niemieckich. Najbardziej tragicznym elementem tej operacji było odebranie rodzicom około 4,5 tys. dzieci, które później poddano germanizacji.

Deportacje były narzędziem w realizacji zbrodniczej polityki Niemiec, stosowanym w czasie Zagłady wobec milionów Żydów oraz podczas masowych wywózek obywateli polskich do pracy przymusowej na rzecz Niemiec (ogółem 2 mln 857 tys. osób). Także po klęsce powstania warszawskiego Niemcy wypędzili ze stolicy Polski pół miliona jej mieszkańców. Wkroczenie Armii Czerwonej na ziemie polskie w 1944 r. spowodowało kolejne represje. Do obozów w ZSRS wywieziono kilkadziesiąt tysięcy osób, głównie żołnierzy Armii Krajowej, ale także Polaków i Niemców z Pomorza i Śląska.

Zakończenie II wojny światowej nie położyło kresu przymusowym migracjom. Zagarnięcie blisko połowy terytorium Polski przez ZSRS wymusiło kolejne masowe ruchy ludności. Do Polski w jej nowych granicach przesiedlono z Kresów ponad 1,2 mln Polaków, zaś 270 tys. repatriowano z głębi Związku Sowieckiego. Do ZSRS przesiedlono z kolei kilkadziesiąt

tysięcy Litwinów i Białorusinów, oraz blisko pół miliona Ukraińców.

Na mocy umów międzynarodowych wysiedlono Niemców z ziem przyznanych Polsce podczas konferencji w Poczdamie. Już wcześniej ok. 4 mln Niemców uciekło przed zbliżającym się frontem. Do końca 1947 r. do brytyjskiej i sowieckiej stref okupacyjnych przesiedlono dalsze 3,3 mln Niemców. Wiosną 1947 r., w ramach akcji „Wisła”, władze komunistyczne wysiedliły z południowo-wschodniej Polski 140 tys. Ukraińców, usprawiedliwiając to koniecznością likwidacji oddziałów partyzanckich Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA).

Narzucenie Polsce reżimu komunistycznego zmusiło około pół miliona jej obywateli do pozostania na emigracji na Zachodzie. Ostatnia zaś fala masowych migracji przypadła na lata 1956–1959, gdy z ZSRS wróciło 250 tys. osób, wśród nich zesłańcy i łagiernicy.

Tragiczne losy przymusowych przesiedleńców pozostają w cieniu innych zbrodni. Miliony ludzi zginęły w wyniku Holocaustu, setki tysięcy zamordowano w niemieckich obozach koncentracyjnych i sowieckim gułagu. Pamięć jesteśmy jednak winni wszystkim ofiarom II wojny światowej. Tylko dzięki pamięci możliwe jest zrozumienie trudnych losów Europy w XX wieku oraz prawdziwe pojednanie.

Wystawę na Zamku Królewskim w Warszawie będzie można oglądać do **15 września 2013 r.** Wstęp wolny.

Partnerzy wystawy:

Urban**INFO**.tv

Foto: Piotr Gajewski